

ideene han forbinder med atomisme. Den aristoteliske tesen innebærer for det første at samfunnet utgjør en nødvendig betingelse for å leve et godt menneskeliv. Det er ikke bare slik at samfunnet hjelper oss å virkeliggjøre goder vi kunne tenkes å søke uavhengig av fellesskap med andre mennesker. Fra samfunnet får vi ifølge Taylor «selve muligheten til å være et menneske som søker det gode» (Taylor, 2007b, s. 243). Det menneskelige gode – inkludert det moralsk gode – er med andre ord noe vi bare er i stand til å søke som del av et større fellesskap.

Hva vil det si at samfunnet gir oss muligheten til å være et menneske som søker det gode? Enkelt fortalt handler det om at vår selvstendighet som moralsk handlende individer beror på tilhørighet til et samfunn. For å bli selvbestemmende individer må vi inngå i fellesskap der særegne menneskelige fornuftsevner kan utvikles. Vi trenger andre mennesker for å utvikle evnen til å utøve frihet i positiv forstand.

Nå kan nok også atomister godta at ethvert barn har behov for oppdragelse og kompetente voksenpersoner som kan lære det å ta vare på seg selv. Taylor trekker imidlertid i tvil om selvstendighet kan utvikles tilstrekkelig innenfor én enkelt familiekrets. Når vi verdsetter selvstendighet og uavhengighet av andre, handler det ikke først og fremst om å kunne velge mellom «sjøtunge eller wienerschnitzel til middag» (Taylor, 2007a, s. 232). Som hos Mill handler det om å kunne ta veloverveid stilling til mer grunnleggende livsvalg. Hvordan prioriterer du for eksempel mellom karriere og nære venne- eller familierelasjoner? Mener du det er viktig å utmerke deg på en måte som vekker andres beundring? Eller er det viktigere å kunne dyrke

fritidsinteressene dine mest mulig skjermet fra andres oppmerksomhet? Hvor stor plass skal religionsutøvelse ha i livet ditt?

Mot atomistene fremhever Taylor at evnen til å ta selvstendige valg i denne typen spørsmål forutsetter tilhørighet til et samfunn som anerkjenner verdien av og støtter opp om personers selvbestemmelsesrett. Å kunne ta selvstendige livsvalg krever bevissthet om alternative levemåter – levemåter du kunne valgt, men rent faktisk har valgt bort, fordi de ikke reflekterer den du er eller vil være. En slik frihetsbevissthet kan ifølge Taylor bare utvikles og opprettholdes i en liberal sivilisasjon der forestillingen om at den enkelte har sin egen måte å realisere seg selv på, preger omgangsformer, seder og skikker. Han tenker i denne sammenhengen spesielt på betydningen av offentlig diskusjon om moralske, politiske og andre spørsmål av allmenn interesse. Uten en kultur for offentlig meningsutveksling finner han det vanskelig å forstå hvordan vi kan utvikle vår egen særegne individualitet. Vår selvforståelse som frie handlende vesener oppstår i dialog med andre, og den kan bare opprettholdes så lenge dialogen vedvarer.

En kultur for offentlig meningsutveksling forutsetter imidlertid mer enn bare formelle juridiske rettigheter, slik som retten til å ytre seg fritt. Den forutsetter også en rekke kulturbærende institusjoner, slik som skoler, universiteter, museer, politiske partier, domstoler, folkeforsamlinger, aviser og forlag. Virksomhetene til disse institusjonene ville på sin side ikke vært mulige uten en omfattende infrastruktur som sørger for mange andre behov. Her kan nevnes veier, jernbane, bygninger, strøm- og vannforsyning, avfallshåndtering og mer til. Uten et samfunn som sørger for slik infrastruktur og for de